

ULOGA PARLAMENTA U PROCESU PRISTUPANJA EU

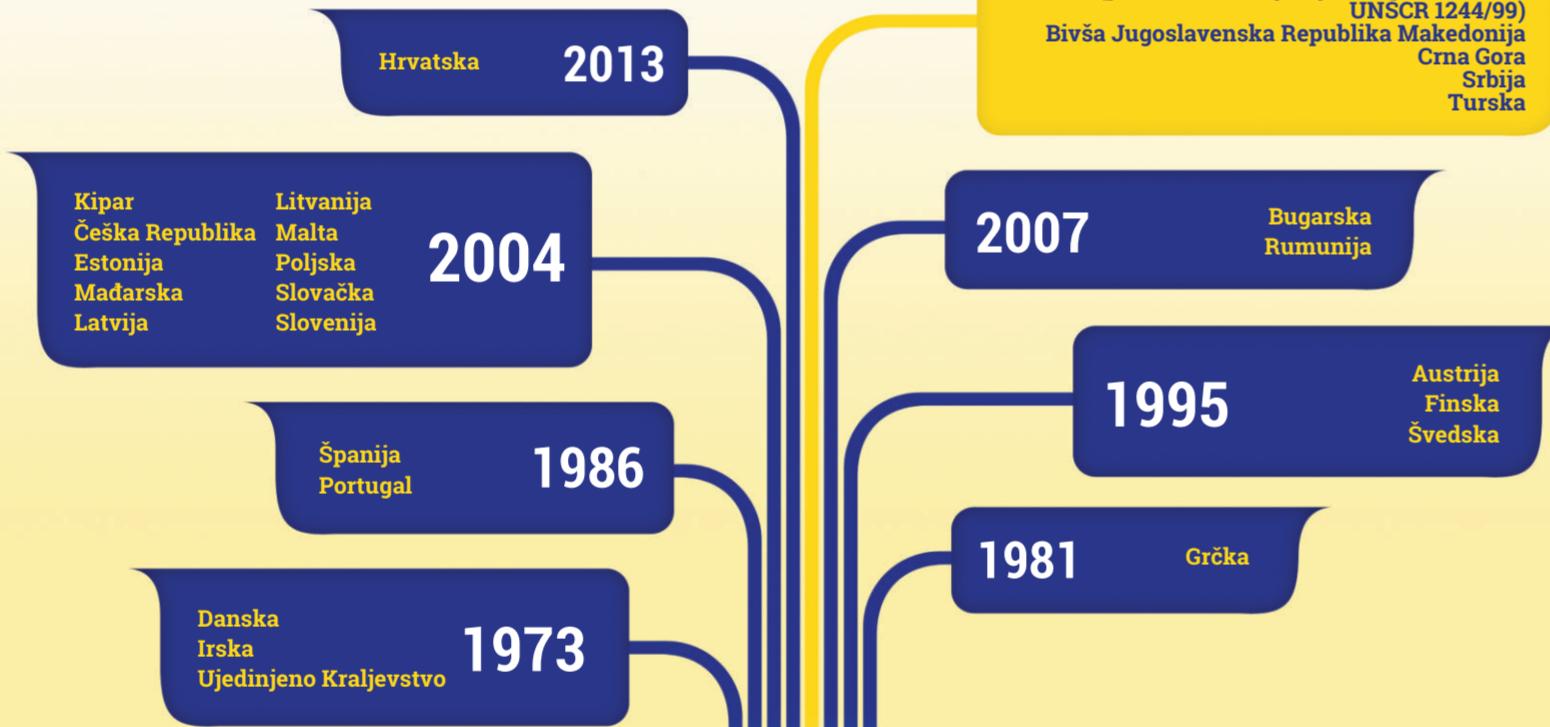
ABECEDA PROŠIRENJA

Historijat proširenja

Zašto Dan Europe slavimo 9. maja?

Evropska unija je formirana s ciljem okončanja ratova i stvaranja mira u Evropi. Najprije je ministar vanjskih poslova Francuski Robert Schuman 9. maja 1950. godine predložio plan Evropske zajednice za ugaj i celič, koju je 1951. formiralo 6. država osnivača: Belgija, Francuska, Holandija, Italija, Luksemburg i Njemačka. Nastavljajući njen uspjeh, saradnja se proširila na druge privredne sektore. Evropska ekonomika zajednica i Evropska zajednica za atomsku energiju su sa istim članicama konačno uspostavljene 1957. godine. Ta saradnja je prerasla u organizaciju koju danas nazivamo Evropsku uniju.

Zatim je broj zemalja članica porastao na današnjih 28 kroz šest procesa proširenja. Ti procesi su bili sljedeći (2004 i 2007 se smatraju jednim procesom):

Koji su koraci u procesu pristupanja EU i gdje se u njemu Bosna i Hercegovina trenutno nalazi?

- Preliminarna faza: zemlja koja teži pristupanju Evropskoj uniji uspostavlja ugovorni odnos sa EU. To znači da se **Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju** – u slučaju BiH SSP (više informacija niže u tekstu) – potpisuje između takozvane zemlje potencijalnog kandidata za članstvo i Evropske unije. Taj sporazum mora ratificirati **zemlja koja je potencijalni kandidat za članstvo** i sve zemlje članice EU, a potom stupa na snagu. **Bosna i Hercegovina je ovaj uvjet već ispunila.**
- Vjerodostojan **zahtjev** se podnosi EU (u praksi to znači zemlji članici koja predstavlja EU u okviru šestomjesečnog predsjedavanju na principu rotacije).
- Glavna institucija EU za pokretanje inicijativa, Evropska komisija vrši **početnu procjenu zahtjeva** i dostavlja svoje mišljenje Vijeću Evropske unije, koje predstavlja tijelo EU u okviru kojeg djeluju predstavnici vlasta zemalja članica EU.
- Vijeće Evropske unije odlučuje da li će državi koja je podnijela zahtjev dodjeliti **status zemlje kandidata**.
- Ukoliko to učini, slijedeći korak otvaranje **pregovora o pristupanju**. Tek kada se to učini – a ne po automatizmu – Evropska komisija vrši detaljni provjeru pravnog sistema zemlje kandidata u okviru postupka koji je poznat kao 'screening' (analitički pregled usklađenosti zakonodavstva). U izvještaju o pregledu se navodi šta zemlja kandidat za članstvo treba izmjeniti kako bi se uskladila s pravima i obavezama koju su obavezujući za sve zemlje članice EU (što je takođe poznato i kao pojam koji vodi porijeklo iz francuskog jezika 'acquis' – prava tečevina).
- Za pristupe pregovore takođeni EU acquis je podjeljen u **35 poglavija**, svako pokriva određenu konkretnu oblast politike/stratešku oblast, kao što su poljoprivreda, životna sredina, pravosuđe i temeljna prava ili slobodno kretnje ljudi, roba, usluga, kapital itd. Žemlja kandidat i EU se usaglašavaju okooga toga treba promijeniti i na koji način. Cilj procesa pregovaranja je da zemljama kandidatima pomogne kako bi se pripremile za ispunjavanje obaveza članstva u EU za što je obično potrebno nekoliko godina.
- Nakon što se svi kriteriji ispunile, i svako poglavje zatvori, postignuti dogovori se formulisuju u **ugovor o pristupanju**. Nakon što tekst ugovora dobije podršku Evropske komisije i Vijeća Evropske unije, tijelo EU koje se bira na direktnim izborima, Evropski parlament bi trebao dati svoju saglasnost na ugovor koji potom moraju potpisati zemlja kandidat i sve zemlje članice EU. Nakon toga zemlja kandidat postaje **zemlja pristupnica**.
- Nakon što se ugovor potpiše, moraju ga **ratificirati** zemlja pristupnica i pojedinačno svaka zemlja članica u skladu sa svojim ustavnim odredbama (npr. glasanjem u parlamentu, na referendumu).
- Zemlja pristupnica potom postaje **zemlja članica EU** danom koj je naveden u ugovoru o pristupanju.

Šta SSP znači?

Odnos EU sa zemljama Zapadnog Balkana imaju oblik Procesa stabilizacije i pridruživanja (SAP). To je reguliran Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju koji predstavlja sporazum između određene zemlje i EU. On ima tri cilja:

- političku stabilizaciju zemalja i poticanje njihovog brzeg prelaska na tržišnu privredu
- unapređenje regionalne saradnje
- članstvo u EU na kraju

Šta je Program za integraciju?

Taj dokument moraju izraditi vlasti/institucije u Bosni i Hercegovini nakon stupanja na snagu SSP-a. Žašto? Zato što je to 'priručnik' koji jasno objašnjava ko radi šta, kada i na koji način

Šta je IPA?

Evropska unija takođe pruža značajnu finansijsku podršku procesu proširenja. EU je osigurala preko 11 milijardi eura za podršku reformama u zemljama koje učestvuju u procesu proširenja putem **Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA)** u periodu 2007.-2013. godina, a još 11,7 milijardi eura je namijenjeno za period 2014.-2020. (IPA II).

KOJA JE ULOGA PARLAMENTA TOKOM PROCESA PRISTUPANJA EU? KAKVE ZADATKE PARLAMENTU BIH IMAJU U TOM PROCESU?

U pristupnom procesu, značajnu ulogu ne igraju samo vlade, već su ključni učesnici i parlamenti. Oni moraju doprinijeti tom procesu u sljedećim područjima aktivnosti:

- Parlamenti izvršavaju zadatke na usklađivanju zakonodavstva, oni transponiraju pravnu tečevinu EU u zakonodavstvo svoje zemlje. Glavni inicijativu i izvršne uloge na sebe preuzimaju vlade, dok parlamenti donose najvažnije zakone neophodne za uvođenje propisa i praksi EU u određenoj zemlji. Pored toga, parlamenti bi trebali osigurati jak politički nadzor nad aktivnostima zakonodavnog usklađivanja koje provode vladina tijela.
- Parlamenti izvršavaju zadatke praćenja i nadzora. Pregovori sa državama članicama EU i institucijama EU spadaju prvenstveno u nadležnost izvršne vlasti, međutim, stav koji zastupa vlada bi trebao biti zasnovan na podstici dobitnoj od strane parlamenta. Stoga bi parlamenti trebali pomiti pravni aktivnosti vlasti tokom cijelog procesa. Ovo takođe može omogućiti da se aktivnosti vlasti zasnovaju na najsjem mogućem političkom konsenzusu i najsjem mogućem političkom zastupanju interesa i mišljenja građana.
- Parlamenti provode informative aktivnosti. Parlamenti kao institucije i njihovi članovi koji su izabrali gradani (članovi parlamenta) bi široj javnosti trebali služiti kao izvor informacija o integracijama u EU. Putem političkih debata i ostalih sredstava, parlamenti i članovi parlamenta trebaju podizati svijest o evropskim pitanjima jačanjem otvorenosti i transparentnosti parlamentarnih aktivnosti koje su u vezi s pristupanjem EU, a posebno aktivnosti njihovih tijela koje se bave poslovima u vezi s EU.
- Parlamenti izvršavaju zadatke međunarodne i interparlamentarne saradnje. Prema da diplomacija obično smatra isključivim privilegijem izvršne vlasti, postoji mnogo prilika u parlamentarnoj diplomaciji kojima se može ojačati i ubrzati proces integracije. Ovo može povećati podršku zemlji tako što će ujverti njene partnerne iz EU u postignute rezultate. Parlamenti općenito odzvavajući čvrste i bliske odnose sa Evropskim parlamentom, a ostvarujući i redovne kontakte sa ostalim institucijama EU. Pored toga, prilike u regionalnoj parlamentarnoj saradnji bi mogle pojačati cijelokupan proces integracija.

Na koji način se parlamenti u BiH trenutno bave evropskim pitanjima?

Specijalizirane komisije/odbori su uspostavljeni u parlamentima u BiH:

- Parlamentarna skupština BiH (PSBiH) – Zajednička komisija za evropske integracije (sastoji se od poslaničkih delegata iz oba doma)
- Parlamentarne Federacije BiH (PFBiH) – Komisija za evropske integracije Predstavničkog doma i Doma naroda
- Narodna skupština Republike Srpske (NSRS) – Odbor za evropske integracije i regionalnu saradnju
- Skupština Brčko distrikta (SBD) – Komisija za evropske integracije

Tačne nadležnosti ovih komisija/odbora utvrđene su u poslovnici svakog parlamenta/domova parlamenta. Općenito je njihov zadatak da se bave svim pitanjima koja prizivajući iz procesa integracije Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju. Predsjedavajući parlamenta/domova parlamenta i kolegi parlamenta imaju značajnu ulogu u organizaciji aktivnosti parlamenta u vezi s EU. Kako bi se počeo razgovor o pitanjima u vezi s EU među parlamentima u BiH, ustanovljen je Forum komisija/odbora za evropske integracije.

Koje bi aktivnosti parlamenti u BiH mogli pojačati kako bi ubrzali proces evropskih integracija?

- Uusklađivanje zakonodavstva:** Dodatno razvijanje parlamentarnih instrumenata kako bi se osigurao strateški nadzor nad procesom usklađivanja zakonodavstva, te efikasnije i redovnije izvršavanje parlamentarnih zadataka vezanih za usklađivanje zakonodavstva.
- Praćenje:** Sistematično provođenje nadzornih ovlasti komisija/odbora koji se bave evropskim poslovima u što većem segmentu pristupnog procesa.
- Informativne aktivnosti:** Parlamenti i članovi parlamenta otvaraju diskusije širom Bosne i Hercegovine o tome šta za gradane konkretni značaj evropske integracije. Članovi parlamenta djeluju kao "ambasadori" izabranih tijela BiH i šire informacije o pripremi Bosne i Hercegovine i zadacima javnih i privatnih organa i građana u cilju omogućavanja uspješnog pristupanja.
- Međunarodna saradnja:** Razvijanje aktivnosti koje imaju za cilj pospešivanje političkog uticaja na evropsko članstvo BiH.

I posebni zadatci kojeg bi takođe trebalo izvršavati zbog složenosti ustavnog uređenja Bosne i Hercegovine:

- Koordinacija i saradnja među parlamentima u BiH:** Mechanizam koordinacije među parlamentima u BiH uspostavljen na način da funkcionišu u skladu sa mehanizmom koordinacije među organima izvršne vlasti u BiH.

Glavni cilj je uspešan proces evropskih integracija za sve gradane Bosne i Hercegovine, koji može biti realiziran snažnu i kontinuiranu koordinaciju parlamenta u BiH.

AKTERI U PARLAMENTIMA U BIH U POSLOVIMA EVROPSKIH INTEGRACIJA

Informirajte se ko su članovi komisija/odbora koji se bave poslovima evropskih integracija u parlamentima u BiH (u novembru 2015. godine):

Zajednička komisija za evropske integracije PSBiH

Nikola Lovrinović, predsjedavajući
Ognjen Tadić, prvi zamjenik predsjedavajući

Nermina Kapetanović, druga zamjenica predsjedavajućeg

Članovi:
Zdenka Đambas
Halid Genjac
Saša Magazinović
Milica Marković
Aleksandra Pandurević
Sife Podžić
Nebojša Radmanović
Fehim Škaljić
Ljilja Zovko

E-mail adresa:
zke@parlament.ba
Tel: +387 33 28 60 18
Više informacija na stranici:
www.parlament.ba

Komisija za evropske integracije Predstavničkog doma PFBiH

Edin Mušić, predsjedavajući Doma, predsjedavajući Komisije

Vesna Švancar, zamjenica predsjedavajućeg Doma, zamjenica predsjedavajućeg Komisije

Mladen Bošković, zamjenik predsjedavajućeg Doma, zamjenik predsjedavajućeg Komisije

Članovi:
Ismet Osmanović
Elvir Karajbić
Nasir Begović
Dženjan Donlić
Boro Kristo
Jozo Bagarić
Salem Halilović
Jusuf Ububica

E-mail adresa:
sez.dizdarevic@parlamentbih.gov.ba
Tel: +387 33 225 321
Više informacija na stranici:
www.parlamentbih.gov.ba

Komisija za evropske integracije Doma naroda PFBiH

Lidija Bradara, predsjedavajuća Doma, predsjedavajuća Komisije

Slavica Šćur, zamjenik predsjedavajuće Komisije

Članovi:
Jasenko Tufekčić
Osman Čatić
Tomislav Martinović

E-mail adresa:
ured.predsjedatelja@parlamentbih.gov.ba
Tel: +387 33 666 681
Više informacija na stranici:
www.parlamentbih.gov.ba

Komisija za evropske integracije SBD

Srdan Blažić, predsjedavajući

Članovi:
Admir Mujkanović
Ilijia Marić
Ivan Krelj
Sud Budić
Miodrag Peranović
Ratko Stepanović

E-mail adresa:
eu@skupstinaabd.ba
Tel: +387 51 338 162
Više informacija na stranici:
www.skupstinaabd.ba

i provode Narodna skupština Madarske u kontekstu integracije u EU.
Ova publikacija je uradena uz pomoć Evropske unije. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost partnera na provedbi projekta i ni u kom slučaju ne izražava stavove Evropske unije.

Projekat finansira Evropska unija

i provode Narodna skupština Madarske u kontekstu integracije u EU.
Ova publikacija je uradena uz pomoć Evropske unije. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost partnera na provedbi projek